

Stanowisko w sprawie wywiadu Krzysztofa Jasiewicza dla kwietniowego numeru „Focus Historia Ekstra” (2013, nr 2)

„Strach przed ydami” – „normalny, ludzki i uzasadniony” – stanowił główną przyczynę mordu w Jedwabnem. Trwająca przez stulecia nienawiść do Polaków wynikała z „talmudycznego sposobu myślenia”. Izraelczycy „mordują swoich sąsiadów na Bliskim Wschodzie”. I wreszcie konkluzja: „Na Holocaust pracowały przez wieki całe pokolenia ydów, a nie Kościół katolicki. I ydzy z tego – jak się wydaje – nie wyciągnęli wniosków”.

Takie między innymi stwierdzenia pojawiają się w specjalnym zeszycie magazynu „Focus Historia Ekstra”, wydanym w związku z... 70. rocznicą powstania w getcie warszawskim. Ich autorem jest Krzysztof Jasiewicz, profesor zatrudniony w Polskiej Akademii Nauk. Nie jest to pierwsza jego wypowiedź dotycząca Zagłady i stosunków polsko-żydowskich. Pierwsza jednak tak radykalna. Nie ma potrzeby podejmowania z tymi opiniami szczegółowej polemiki, tak samo jak nie wymaga poważnej debaty twierdzenie, że przyczyną wybuchu drugiej wojny światowej był atak polskich dywersantów na radiostację w Gliwicach. Wyrażamy natomiast przekonanie, że głoszenie takich poglądów pozostaje w sprzeczności zarówno ze standardami naukowymi, jak również z elementarnym poczuciem przyzwoitości. Mamy nadzieję, że wywody prof. Jasiewicza, nawiązujące do najbardziej niechlubnych tradycji antysemickich, spotkają się ze zdecydowanymi reakcjami środowisk naukowych w Polsce.

Jeszcze bardziej bulwersujące jest opublikowanie wywiadu z prof. Jasiewiczem w kierowanym do szerokiego odbiorcy periodyku, co więcej, w numerze poświęconym przypadającym w tym roku 70. rocznicy powstania w getcie warszawskim. To tak, jakby chcąc oddać hołd ofiarom zbrodni w Katyniu, publikując szkalujący je paszkwil. Redakcja magazynu „Focus Historia Ekstra” wykazała kompletną nieodpowiedzialność i postawiła pod znakiem zapytania swoją wiarygodność jako pisma popularyzującego historię. Mniejsza o to, czy decyzja „uczczenia” w ten sposób rocznicy powstania w getcie powodowana była chciwością, ignorancją czy jeszcze innymi, niepojętymi dla nas względami. Stwierdzamy, że popełnione zostało skrajne nadużycie i oczekujemy działań prowadzących do zmniejszenia skutków tej kompromitacji.

inicjatorami niniejszego listu są Członkowie Centrum Badań nad Zagładą ydów:

Barbara Engelking, Jan Grabowski, Agnieszka Haska, Marta Janczewska, Jacek Leociak, Dariusz Libionka, Małgorzata Melchior, Jakub Petelewicz, Alina Skibińska, Andrzej Bikowski

stanowisko wyrażone w liście popierają :

prof. Władysław Bartoszewski, przewodniczący Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej

Zarząd Stowarzyszenia przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii "Otwarta Rzeczypospolita" - Paula Sawicka, Stefan Cieśla, Aleksandra Gliszczyńska Grabias, Marek Gumkowski, Jan Herczyński, Elbieta Petrajtis O'Neil, Monika Wieczyska, Jerzy Jedlicki - Przewodniczący Rady Programowej

prof. dr hab. Paweł Piewak, dyrektor Jydowskiego Instytutu Historycznego im. E. Ringelbluma

Piotr Cywiński, dyrektor Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau

dr Łukasz Kamiński, IPN, Uniwersytet Wrocławski

Piotr Mucharski, redaktor naczelny "Tygodnika Powszechnego"

Jarosław Kurski, zastępca redaktora naczelnego "Gazety Wyborczej"

Grzegorz Gauden - Dyrektor Instytutu Książki

dr Krzysztof Persak, ISP PAN, IPN

Marek Zajac, sekretarz Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej

Zygmunt Stępiński, zastępca dyrektora Muzeum Historii Żydów Polskich

prof. dr hab. Andrzej Friszke, ISP PAN

prof. dr hab. Andrzej Rychard, dyrektor IFiS PAN

dr hab. Piotr Maciej Majewski, IH, Uniwersytet Warszawski

prof. dr hab. Dariusz Stola, ISP PAN

prof. dr hab. Feliks Tych

prof. dr hab. Szymon Rudnicki

prof. Jean Charles Szurek, CNRS – Narodowe Centrum Badań Naukowych

dr Janusz Marszałec, Muzeum II Wojny światowej w Gdańsku

dr Joanna Nalewajko-Kuliková, IH PAN

Robert Kuwałek, pracownik naukowy Państwowego Muzeum na Majdanku

dr Grzegorz Krzywiec, IH PAN, koordynator Zespołu Badań nad Antysemityzmem IH im. E. Ringelbluma

Ewa Wiatr, pracownik naukowy Centrum Badań Jydowskich Uniwersytetu Łódzkiego

Marian Turski

dr Elbieta Janicka, Instytut Sławistyki PAN

dr Adam Puławski, IPN oddział Lublin

Piotr Jassem, prezes Kanadyjskiej Fundacji Dziedzictwa Polsko-żydowskiego, oddział w Toronto

prof. dr hab. Antoni Sulek

dr hab. Bożena Szaynok, Uniwersytet Wrocławski

dr Adam Leszczyński, adiunkt w Instytucie Studiów Politycznych PAN, publicysta "Gazety Wyborczej"

prof. dr hab. Andrzej Paczkowski, ISP PAN

dr Marcin Zaremba, ISP PAN

dr Piotr Oska, ISP, PAN

dr Michał Bilewicz, Centrum Badań nad Uprzedzeniami UW

Marcin Wiślicki, poseł na sejm RP, były prezydent Warszawy

Jan Wołoski - prof. UJ, członek PAN, członek PAU
prof. dr hab. Monika Adamczyk-Garbowska, UMCS w Lublinie
dr Łukasz Adamski, koordynator projektów badawczych, Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia
Marta Prochwicz, sekretarz szwedzkiego Towarzystwa Przyjaciół MH P
Bella Szwarzman-Czarnota
Maciej Sobieraj IPN Oddział Lublin, rodowisko "Spotka"
dr Sławomir Poleszak, Instytut Pamięci Narodowej
dr Alina Molisak, UW
Ewa Łuczyńska, przewodnicząca warszawska
prof. dr hab. Zbigniew Ryszard Grabowski, członek rzeczywisty PAN
prof. dr hab. Jan Marcin Kula, Uniwersytet Warszawski
dr Natalia Aleksyńska
prof. dr hab. Eugeniusz Cezary Król, dyrektor ISP PAN
Ewa Szprynger, Prezes Stowarzyszenia "Wydowskie Motywy"
Adam Pomorski, Prezes Polskiego PEN Clubu
Henryk Woźniakowski, Prezes Zarządu Społecznego Instytutu Wydawniczego Znak
Jacek Pałasiński
Sergiusz Najjar, były wiceminister spraw zagranicznych, bankowiec
Beata Stasińska, wydawca, prezes wydawnictwa WAB
prof. dr hab. Maria Janion, IBL PAN, członek rzeczywisty PAN
dr Kazimiera Szczuka, IBL PAN
Ksenia Starosielska, tłumacz literatury polskiej, Rosja
Krzysztof Magowski, reżyser, V-ce Przewodn. Rady Programowej TVP
Michał Komar
Janusz Palikot
Wojciech Borowik, prezes Stowarzyszenia Wolnego Słowa
Maciej Grzywaczewski
Jan Widacki
Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej
Maciej Nowak, Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego
Tomasz Jastrun
Krystyna Krynicka - wydawca
Ryszard Krynicki - poeta
Michał Zadara, Reżyser teatralny, Obywatel Kultury
Krystyna Zachwatowicz
Andrzej Wajda
Agnieszka Holland

prof dr hab. Anna Zaremska, IH PAN
Krzysztof Czy ewski, prezes Fundacji Pogranicze
prof. Joanna Michlic
Aleksandra Boraty ska
Katarzyna Janowska
Ludwika Wujec
Henryk Wujec
Jan Lity ski
Małgorzata Zalewska
prof. dr hab. Feliks Tych
Anna Praszkiec
Krystyna Krynicka
Ryszard Krynicki
prof. Arie A. Galles, Professor of Art, Soka University of America
Konstanty Gebert
Jerzy Halbersztadt
Aleksander Smolar
Dorota Safjan
prof. dr hab. Marek Safjan, były prezes Trybunału Konstytucyjnego
Zbigniew Janas
Andrzej Celi ski
Renata Zawadzka-Ben Dor
Sylwia Chutnik
Małgorzata Maruszkin
Ireneusz Krzemi ski
Ewa Krasi ska
El bieta Bakowska
prof. dr hab. Karol Modzelewski
Jolanta Kurska
Janusz Onyszkiewicz
Bente Kahan
Tamara Kołakowska
El bieta Sawicka
Ewa Klinger
Henryk Hollender
Krystyna Kofta, pisarka
prof. dr hab. Mirosław Kofta, UW
Krzysztof Krauze

Natalia Wiszniewska

Barbara Labuda

Alicja Pacewicz, dyrektor ds. programów i wydawnictw Centrum Edukacji Obywatelskiej

Krzysztof Miszek

prof. dr hab. Jan Grosfeld

Jolanta Jaworek

Kazimierz Jaszczyk

Julia Hartwig

Ewa Klinger

prof. dr hab. Jan Hartman, Uniwersytet Jagielloński

dr Jolanta Ambrosewicz Jacobs, Centrum Badań Holocaustu UJ

Joanna Cichocka-Gula, wiceprezydent Sopotu

Tony Miłosz

Sławomir Ratajski

Irena Rybczyńska - Holland, odznaczona medalem Sprawiedliwy Wzrost Narodów świata

Magdalena Łazarkiewicz, reżyser

prof. dr hab. Roman Laskowski, Instytut Języka Polskiego PAN

Anna Nasiłowska, sekretarz Polskiego PEN - klubu

Jan Dworak, prezes Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji

Czesław Bielecki

Paweł Kwiecie

Anda Rottenberg

dr hab. Marek Wierzbicki, Instytut Studiów Politycznych PAN